

GG-024001

Seat No. _____

B. Com. (Sem. IV) Examination

March / April – 2019

BCOMC - 401 : Economics CC - I

(Economics Of Growth and Development)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- ૧ આર્થિક વૃદ્ધિનો અર્થ આપી, આર્થિક વૃદ્ધિના નિર્દેશકો ચર્ચો. ૧૪
- અથવા**
- (અ) આર્થિક વિકાસનો ખ્યાલ આપી, આર્થિક વૃદ્ધિ અને આર્થિક વિકાસ વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો. ૭
- (બ) માનવ વિકાસનો આંક ચર્ચો. ૭
- ૨ આર્થિક વૃદ્ધિ અંગે પ્રો. હેરડનું વૃદ્ધિ મોડલ ચર્ચો. હેરડ-ડોમર મોડલની તુલના કરો. ૧૪
- અથવા**
- (અ) અસમતોલ વિકાસ અંગે પ્રો. હર્ષમેનનું વૃદ્ધિ મોડલ સમજાવો. ૭
- (બ) નુકર્ષના વૃદ્ધિ મોડલની ખામીઓ ચર્ચો. ૭
- ૩ બેકારી એટલે શું ? બેકારીના પ્રકારો અને અસરો ચર્ચો. ૧૪
- અથવા**
- (અ) પ્રો. કોલ-લુવરનાં વસ્તી વૃદ્ધિના તબક્કાઓ ચર્ચો. ૭
- (બ) ભારતમાં ગરીબીના નિર્દેશકો ચર્ચો. ૭
- ૪ દ્વિમુખીતાનો ખ્યાલ આપી, દ્વિમુખીતાના પ્રકારો ચર્ચો. ૧૪
- અથવા**
- (અ) આવકની અસમાનતાના કારણો ચર્ચો. ૭
- (બ) ક્યોટો પ્રોટોકોલ અને કાર્બન કેડિટ વિશે નોંધ લખો. ૭
- ૫ (અ) બહુ વિકલ્પ પ્રશ્નોના સાચા જવાબ લખો : ૭
- (૧) જીવનની ભૌતિક ગુણવત્તાનો આંક (PQLI)નો ખ્યાલ કોણે આપ્યો હતો ?
- (A) શુમ્પીટર (B) ડેવિડ મોરિસ
- (C) ટોરેરો (D) કેઈન્સ

- (૨) “વિકાસ એક બહુમુખી પ્રક્રિયા છે.” આ વિધાન કોનું છે ?
 (A) શુમ્પીટર (B) કિન્ડલ બર્ગર
 (C) ટોડેરો (D) કેઈન્સ
- (૩) અર્થતંત્રમાં અસરકારક માંગના અભાવે કઈ બેરોજગારી ઉદ્ભવે છે ?
 (A) ચક્રિય (B) પ્રચ્છન્ન
 (C) મોસમી (D) સ્વૈચ્છિક
- (૪) ૨૦૧૧ માં ભારતની વસ્તી કેટલી હતી. ?
 (A) ૧૦૨.૭ કરોડ (B) ૧૨૧.૧૦ કરોડ
 (C) ૧૩૦ કરોડ (D) ૧૨૧.૫ કરોડ
- (૫) કયો ખ્યાલ પર્યાવરણની સમસ્યા સાથે ગાઢ રીતે સંકળાયેલો છે. ?
 (A) આર્થિક વૃદ્ધિ (B) આર્થિક વિકાસ
 (C) અસમતોલ વિકાસ (D) ટકાઉ વિકાસ
- (૬) જૈવ મંડળની વિવિધતા સાથે કઈ બાબત સંકળાયેલી નથી. ?
 (A) ઊર્જા (B) શિક્ષણ
 (C) ખોરાક (D) આવાસ
- (૭) પ્રદુષણ એ કોની સાથે સંકળાયેલી બાબત છે ?
 (A) વિકાસ (B) રાજકારણ
 (C) સામાજિક (D) પર્યાવરણ

(બ) નીચેના વાક્યો ખરા કે ખોટા જણાવો :

૭

- (૧) ૨૦૧૦ માં વિશ્વમાં માનવ વિકાસની દૃષ્ટિએ ભારતનો ક્રમ ૧૧૯ હતો.
- (૨) સમુદ્રી પ્રદુષણ માનવ સર્જિત નથી.
- (૩) સમતોલ વિકાસની વ્યૂહરચનાના સમર્થક અર્થશાસ્ત્રી પ્રોફેસર રોઝેસ્ટીન રોડન હતા.
- (૪) છૂપી બેકારીમાં શ્રમની સીમાંત ઉત્પાદકતા શૂન્ય હોય છે.
- (૫) ભારતમાં ૧૯૮૧માં કેન્દ્ર સરકારમાં પર્યાવરણ અને વનમંત્રાલયની રચના કરવામાં આવી હતી.
- (૬) ભારતમાં ગ્રામ્ય વિસ્તારોમાં આવકની અસમાનતાનું મુખ્ય કારણ જમીન માલિકીની અસમાન વહેંચણી છે.
- (૭) એક ટન કાર્બન ડાયોક્સાઈડ ઘટાડવાથી એક કાર્બન કેડિટ અપાય છે.

ENGLISH VERSION

- 1 Give meaning of Economic Growth. Discuss the indicators of Economic Growth. 14
- OR**
- (a) Give concept of Economic Development. Explain the difference between Economic Growth and Economic Development. 7
- (b) Discuss the Human Development Index. 7
- 2 Explain Prof. Herrod's Growth model. Compare Herrod and Dommer model. 14
- OR**
- (a) Explain Prof Harshman's Growth model about unbalanced development. 7
- (b) Discuss criticize of Nurkse's growth model. 7
- 3 What is unemployment ? Discuss the causes and effects of unemployment. 14
- OR**
- (a) Discuss the phases of the Growth of Population of Prof. Col and Hoover. 7
- (b) Discuss the poverty indicators in India. 7
- 4 Give the concept of Dualism. Discuss the types of Dualism. 14
- OR**
- (a) Discuss the causes of income inequality. 7
- (b) Write a note on Kyoto Protocol and Carbon Credit. 7
- 5 (a) Choose the correct option from following : 7
- (1) Who introduced the concept of PQLI ?
- (A) Schumpeter (B) David Morris
- (C) Todaro (D) Keynes
- (2) "Development is a multi dimensional process". Who said so ?
- (A) Schumpeter (B) Kindle Berger
- (C) Todaro (D) Keynes

- (3) Which unemployment generate in economy due to lack of aggregate demand ?
 (A) Cyclical (B) Disguised
 (C) Seasonal (D) Voluntary
- (4) How much was India's population in 2011 ?
 (A) 102.7 crores (B) 121.10 crores
 (C) 130 crores (D) 121.5 crores
- (5) The concept most closely related with environmental problems :
 (A) Economic Growth
 (B) Economic Development
 (C) Unbalanced Development
 (D) Sustainable Development
- (6) Which matter is not associated with bio-diversity ?
 (A) Energy (B) Education
 (C) Food (D) Shelter
- (7) With what pollution is associated ?
 (A) Development (B) Politics
 (C) Social (D) Environment

- (b) Let the following statements be True or False : **7**
- (1) In 2010, India ranked 119 in terms of human development in the world.
 - (2) The sea pollution is not a human being generated.
 - (3) Supporting economist Rosenstein Rodan of Balanced Development.
 - (4) The marginal productivity of labour in unguentive unemployment is zero.
 - (5) In 1991, the Government of India created the Ministry of Environment and Forests.
 - (6) The main reason for the inequality of income in rural areas in India is the unequal distribution of land owners.
 - (7) Reduced carbon dioxide by one ton of one carbon credits has been given.